

Verzuimprotocol VSO Daaf Geluk

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Leerplicht en kwalificatieplicht	3
1.1 De leerplicht	3
1.2 Verschil leerplicht en kwalificatieplicht	3
2. Verzuim	3
2.1 Geoorloofd verzuim	4
2.2 Ongeoorloofd verzuim	4
2.3 Te laat	5
3. Leerplicht en DUO	5
4. Meldwijzer verzuimprotocol	6
5. Uitleg meldwijzer verzuimprotocol	7
5.1 Leerling geoorloofd afwezig (verzuim met bericht)	7
5.2 Leerling ongeoorloofd afwezig (verzuim zonder bericht)	8
5.3 Leerling te laat	10
6. Theoretische achtergrond	11
6.1 Thuiszitters	11
6.2 Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten: risico- en protectieve factoren	12
6.3 Contact tussen ouders/verzorgers en mentoren	13
6.4 Ouderbetrokkenheid	13
Referenties	14

Inleiding

Alle kinderen en jongeren in onze samenleving hebben het recht om te leren. In Nederland wordt veel waarde gehecht aan dit leerrecht. De jeugd is bij wet verplicht om naar school te gaan. Ouders/verzorgers zijn verantwoordelijk voor de schoolgang van hun kind(eren). Wanneer een leerling 12 jaar of ouder is, is hij/zij medeverantwoordelijk hiervoor. Jongeren van 18 jaar of ouder zijn meerderjarig en zelf verantwoordelijk voor het naar school gaan. Op VSO Daaf Geluk wordt veel waarde gehecht aan het contact en de betrokkenheid tussen school en thuis. Wanneer leerlingen om welke reden dan ook niet naar school kunnen, worden wij graag hiervan op de hoogte gesteld. Korte lijnen tussen school en thuis zorgen voor transparantie, wat kan leiden tot een voortvarende schoolgang. In ons verzuimprotocol is gebruik gemaakt van de Handreiking Verzuim zoals opgesteld door het Samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland.

1. Leerplicht en kwalificatieplicht

1.1 De leerplicht

Ouders of verzorgers van jongeren tussen de 5 en 16 jaar moeten hun kinderen inschrijven op school. Volgens de leerplichtwet moeten jongeren ook echt naar die school gaan. Jongeren die na hun 16de nog geen startkwalificatie hebben, moeten tot hun 18de onderwijs volgen en ingeschreven staan op school. Een startkwalificatie is een vwo-diploma, havo-diploma of mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

1.2 Verschil leerplicht en kwalificatieplicht

Jongeren tussen de 5 en 18 jaar moeten onderwijs volgen totdat ze een startkwalificatie hebben of 18 jaar worden. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de leerplicht. Voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht.

2. Verzuim

Onder schoolverzuim wordt verstaan: alle vormen van fysieke afwezigheid van leerlingen tijdens de vastgestelde lesuren en lesdagen van het schoolrooster. Het is van belang dat de school op lesdagen weet waar de leerlingen zich bevinden. Gedurende lesuren wordt door docenten de aan-of aanwezigheid van de leerling genoteerd in Magister. Ons verzuimbeleid dient ertoe het verzuim van leerlingen tot een minimum te beperken. Op deze manier voldoen wij aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van de Leerplichtwet (1969). Deze wet maakt onderscheid tussen geoorloofd- en ongeoorloofd verzuim.

2.1 Geoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is verzuim dat door de ouder(s)/verzorger(s) volgens de regels van de school is gemeld. Het kan dan gaan om ziekte, dokters- of tandartsbezoek. Ook verlof (vrijstelling van geregeld schoolbezoek) valt onder geoorloofd afwezig. Dit kan zijn om extra vakantieverlof, verlof vanwege gewichtige omstandigheden (dit zijn omstandigheden die buiten de wil of invloedssfeer van ouder(s)/verzorger(s) en leerling vallen. Bij minder dan tien schooldagen beslist de directeur en bij meer dan tien schooldagen beslist de leerplichtambtenaar) en verlof vanwege verplichtingen op het gebied van godsdienst of levensbeschouwing. Ouder(s)/verzorger(s) worden geacht dit acht weken van tevoren bij de directeur van de school aan te vragen.

2.2 Ongeoorloofd verzuim

Ongeoorloofd afwezig is verzuim indien de leerling incidenteel of geregeld zonder toestemming niet aanwezig is op school. Dit kan zijn spijbelen, te laat komen of ongeoorloofd ziekmelden. De school is wettelijk verplicht al het verzuim boven de zestien uur in vier schoolweken te melden aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Absoluut verzuim:

Hiervan is sprake wanneer een leerling niet bij een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven.

Relatief verzuim:

Hiervan is sprake wanneer een leerling wel staat ingeschreven op een school, maar verzuimt zonder geldige reden of toestemming. Hieronder valt ook veelvuldig te laat komen. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Zorgwekkend verzuim: verzuim dat wij verplicht moeten melden aan DUO. Het gaat hier om zestien uren ongeoorloofd afwezig in een periode van vier aaneengesloten weken. Te laat komen en twijfelachtig ziekmelden vallen hier ook onder.
- Signaal verzuim: Het gaat hier om minder dan zestien uren ongeoorloofd afwezig in een periode van vier aaneengesloten weken. De school registreert dit verzuim en handelt dit zelf af.
- Luxe verzuim: dit zijn vrije dagen (vakantie) zonder toestemming van het bevoegd gezag van school.

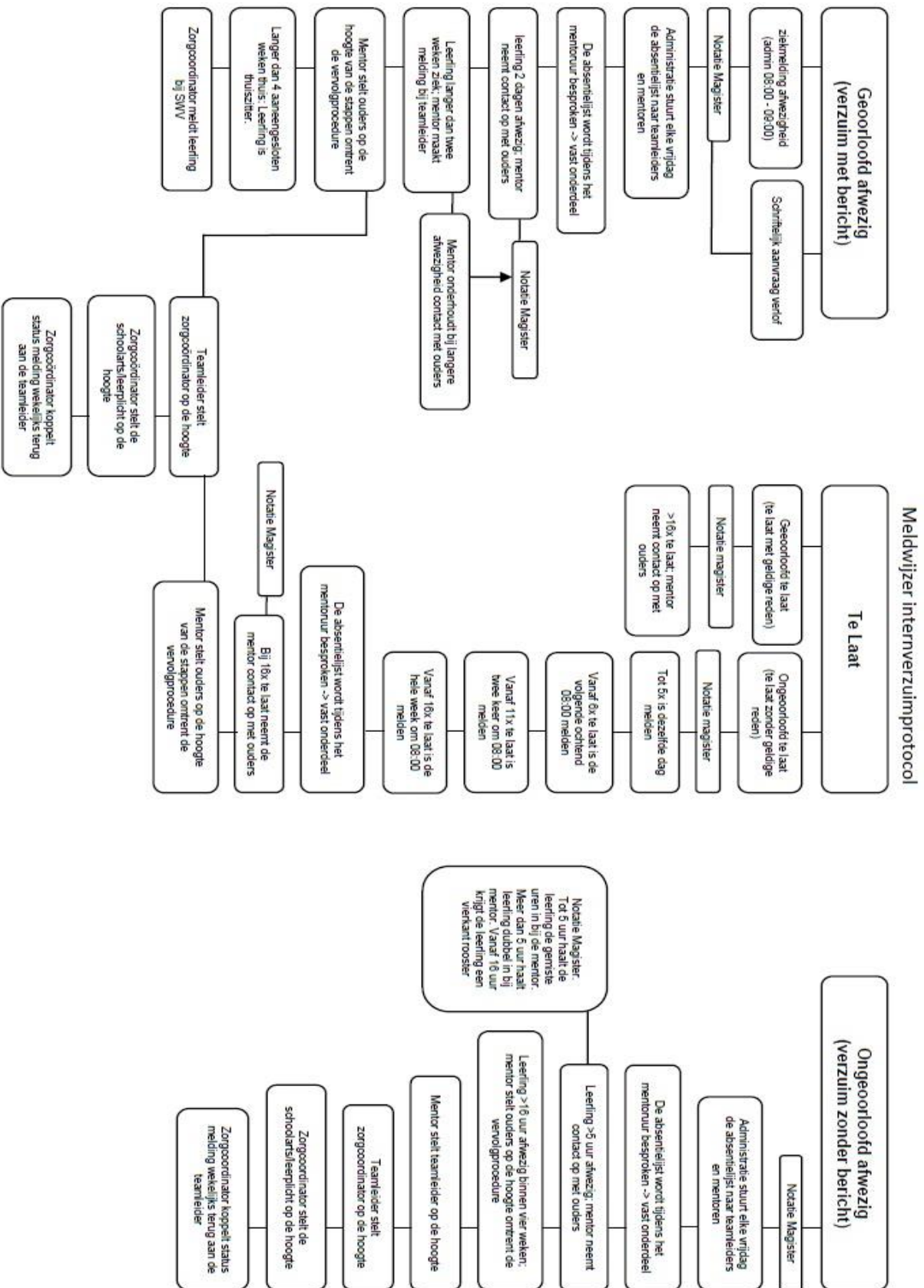
2.3 Te laat

Binnen het te laat komen zijn er twee mogelijkheden, namelijk geoorloofd en ongeoorloofd. Geoorloofd te laat is met een geldige reden. Dit kan zijn een door een medische afspraak of door het openbaar vervoer. Ongeoorloofd te laat is zonder geldige reden en valt onder verzuim. Dit kan zijn omdat de leerling zich verslapen heeft of zonder geldige reden te laat in de les verschijnt. De school is wettelijk verplicht om verzuim boven de zestien uur in vier aaneengesloten schoolweken te melden aan DUO.

3. Leerplicht en DUO

De zorgcoördinator geeft bij een melding aan wat er al gedaan is omtrent het verzuim van de leerling en kan aangeven welke acties moeten worden ondernomen. Verzuimmeldingen van leerlingen verlopen via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Via deze instellingen wordt een melding gedaan bij de leerplichtambtenaar in de regio waar de leerling woonachtig is. De betreffende leerplichtambtenaar neemt contact op met de ouders van de leerling en bepaalt de vervolgpcedure.

4. Meldwijzer verzuimprotocol

5. Uitleg meldwijzer verzuimprotocol

Onderstaand vindt u de werkwijze die wij hanteren omtrent verzuim. Achtereenvolgens wordt een overzicht gegeven van de te ondernemen stappen wanneer een leerling geoorloofd afwezig, ongeoorloofd afwezig of te laat op school komt.

5.1 Leerling geoorloofd afwezig (verzuim met bericht)

Notatie Magister

Een voorwaarde voor een goede signalering is een adequate aan- en afwezigheidsregistratie gekoppeld aan vervolgacties die worden ingezet en gemonitord. Door gedetailleerd te registreren kan er gekeken worden of er een patroon te ontdekken valt in het verzuim. Dit kan zijn verzuim tijdens toetsmomenten, een paar dagen per maand ziek of standaard elke vrijdag het laatste uur afwezig. Het is belangrijk dat de teamleiders en mentoren de ondernomen acties in Magister blijven registreren wat kan dienen als dossier.

Absentielijst naar teamleiders/mentoren

Wekelijks controleren de teamleiders de absentie in magister

Bespreking absentielijst tijdens mentoruur

Binnen het mentoruur is het bespreken van de absentielijst een vast onderdeel. Teamleider en mentoren bekijken of zij trends kunnen ontdekken in het verzuim, en evalueren of de genomen acties effect hebben gehad en/of welke acties er (direct) ingezet dienen te worden.

Leerling twee dagen afwezig

Zodra een leerling twee dagen afwezig is, neemt de mentor contact op met de ouder(s)/verzorger(s). Dit is om het eventuele probleem zo snel mogelijk te ondervangen. Tevens kan dit contactmoment gebruikt worden om informatie te verzamelen, bijvoorbeeld of de ouder(s)/verzorger(s) al een indicatie kunnen geven wanneer de leerling weer naar school komt.

Mentor onderhoudt contact met leerling en ouder(s)/verzorger(s)

De mentor onderhoudt gedurende afwezigheid van de leerling contact met de leerling en ouder(s)/verzorger(s). Naast het tonen van belangstelling, dient dit contactmoment er ook voor om informatie te vergaren of er contact is geweest met de arts, of de klacht school gerelateerd is en of de ouder(s)/verzorger(s) al een indicatie kunnen geven wanneer de leerling weer naar school komt. Mocht de mentor twijfelen over de reden van afwezigheid, dan dient hij te overleggen met de teamleider/zorgcoördinator. Zie Handreiking Verzuim Deel

II van het Samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland (2016) voor verdere toelichting van de stappen.

Leerling langer dan 10 dagen afwezig

Zodra een leerling langer dan tien dagen/60 uur of meer dan zestien losse uren ziek is geweest (hoog ziekteverzuim), neemt de mentor/teamleider contact op met de ouder(s)/verzorger(s), uit zijn zorgen over de leerling en maakt kenbaar wat de vervolgpprocedure is (melding leerplichtambtenaar en schoolarts). Verder maakt de mentor een plan om leerachterstanden te voorkomen. Mocht na het consult bij de schoolarts blijken dat het ziekteverzuim niet is verminderd of de leerling komt niet opdagen bij de schoolarts, dan organiseert de zorgcoördinator een multidisciplinair overleg (MDO). Bij dit overleg worden naast de ouder(s)/verzorger(s) en de leerling, ook de jeugdarts en de leerplichtambtenaar uitgenodigd.

Thuiszitter

Een thuiszitter is een leerling die meer dan vier weken aaneengesloten weken thuiszit. Het is van groot belang dat de (dreigende) thuiszitters in een zo vroegtijdig mogelijk stadium in beeld worden gebracht. De zorgcoördinator registreert de leerling als thuiszitter in het registratiesysteem van het samenwerkingsverband en de consulent passend onderwijs wordt ingeschakeld. De zorgcoördinator organiseert een MDO met alle betrokkenen, om te onderzoeken wat er nodig is om de leerling weer naar school te laten gaan.

Terugkoppeling status

Binnen het zorgteamoverleg wordt een maal in de vier weken de status omtrent het verzuim besproken. De teamleider bespreekt het verzuim wekelijks met de zorgcoördinator en de desbetreffende mentoren.

5.2 Leerling ongeoorloofd afwezig (verzuim zonder bericht)

Notatie Magister

Ook voor ongeoorloofd afwezig geldt dat een goede signalering van belang is. Door gedetailleerd te registeren kan er gekeken worden of er een patroon te ontdekken valt in het verzuim. De ondernomen acties dienen in Magister genoteerd te worden, wat kan dienen als dossier.

Absentielijst naar teamleiders/mentoren

Wekelijks stuurt de administratie de absentielijst naar de desbetreffende teamleider en mentoren. Op deze manier kunnen eventuele patronen vroegtijdig worden gesignaleerd.

Leerling tot vijf lesuren ongeoorloofd afwezig

Indien een leerling tot vijf lesuren ongeoorloofd afwezig is geweest, dient de leerling deze gemiste uren in te halen bij de mentor. Daarnaast stelt de mentor de ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte omtrent zijn afwezigheid en gaat met ouder(s)/verzorger(s)/verzorger(s) en de leerling in gesprek om te achterhalen of er achterliggende problemen zijn.

Leerling meer dan vijf lesuren ongeoorloofd afwezig (licht verzuim)

Indien een leerling meer dan vijf lesuren ongeoorloofd afwezig is geweest, dient de leerling deze gemiste uren dubbel in te halen bij de mentor. Daarnaast stelt de mentor de ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte omtrent zijn afwezigheid en gaat met ouder(s)/verzorger(s) en leerling in gesprek om te achterhalen of er achterliggende problemen zijn.

Leerling meer dan zestien lesuren ongeoorloofd afwezig (hoog verzuim)

Indien een leerling meer dan zestien lesuren ongeoorloofd afwezig is geweest, krijgt de leerling een vierkant rooster. Dit betekent dat de leerling de gehele week van 08:15 tot 17:00 op school aanwezig is. Bij herhaling van hoog verzuim organiseren de teamleider en mentoren een multidisciplinair overleg (MDO). Per casus wordt in nauw contact met de teamleider en de mentor bekeken wie er, naast de leerling en ouder(s)/verzorger(s), bij dit overleg betrokken worden om het verzuim terug te dringen.

Leerling binnen vier weken meer dan zestien lesuren ongeoorloofd afwezig

Zodra een leerling binnen vier weken meer dan zestien lesuren ongeoorloofd afwezig is geweest, neemt de mentor/teamleider contact op met de ouder(s)/verzorger(s), uit zijn zorgen over de leerling en maakt kenbaar wat de vervolgpprocedure is. De zorgcoördinator maakt direct een melding bij DUO en de leerplichtambtenaar. Ouder(s)/verzorger(s) worden schriftelijk op de hoogte gebracht van melding bij de leerplichtambtenaar. Leerling en ouder(s)/verzorger(s) worden door de leerplichtambtenaar uitgenodigd voor een gesprek. Afspraken worden vervolgens teruggekoppeld aan de ouder(s)/verzorger(s) en aan de melder van school.

Terugkoppeling status

Binnen het zorgteamoverleg wordt wekelijks de status omtrent het verzuim besproken. De teamleider bespreekt dit weer met de desbetreffende mentoren.

5.3 Leerling te laat

Notatie Magister

Indien een leerling te laat op school komt meldt hij/zij zich bij de administratie. De leerling vertelt de reden van het te laat komen. De administratie beoordeelt vervolgens de reden van het te laat komen. De leerling krijgt een te laat briefje, neemt dit mee naar de les en geeft het aan de docent. De administratie verwerkt het te laat komen in de aanwezigheidsregistratie in Magister. Tevens wordt er direct een e-mail naar de ouder(s)/verzorger(s) gestuurd met de informatie dat de leerling te laat is gekomen, of het geoorloofd of ongeoorloofd was en welke sanctie het tot gevolg heeft. Ook hier geldt dat een goede signalering van belang is, waardoor er gekeken kan worden of er een patroon te ontdekken valt in het veelvuldig te laat komen. De ondernomen acties dienen in Magister genoteerd te worden, wat kan dienen als dossier.

Absentielijst naar teamleiders/mentoren

Wekelijks stuurt de administratie de absentielijst naar de desbetreffende teamleider en mentoren. Op deze manier kunnen eventuele patronen vroegtijdig worden gesignaleerd.

Leerling meer dan zestien keer geoorloofd te laat

Indien een leerling meer dan zestien keer geoorloofd te laat is, neemt de mentor contact op met de ouders. De mentor zoekt samen met ouders naar een passende oplossing om het te laat komen terug te dringen.

Leerling tot vijf keer ongeoorloofd te laat

Wanneer een leerling tot vijf keer te laat is, dient de leerling zich dezelfde dag bij de conciërge te melden. Ouders worden door middel van een e-mail op de hoogte gesteld, met daarbij de sanctie.

Leerling vanaf vijf keer ongeoorloofd te laat

Bij zes keer of meer ongeoorloofd te laat, dient de leerling zich de volgende ochtend om 08:00 bij de administratie te melden. Ouders worden door middel van een e-mail op de hoogte gesteld, met daarbij de sanctie. De mentor gaat samen met de leerling op zoek naar passende oplossingen om het te laat komen terug te dringen.

Leerling vanaf elf keer of meer ongeoorloofd te laat

Bij elf keer of meer ongeoorloofd te laat, dient de leerling zich twee keer om 08:00 bij de administratie te melden. Ouders worden door middel van een e-mail op de hoogte gesteld,

met daarbij de sanctie. De mentor gaat samen met ouders en leerling op zoek naar passende oplossingen om het te laat komen terug te dringen.

Leerling vanaf zestien keer ongeoorloofd te laat

Bij zestien keer of meer ongeoorloofd te laat, dient de leerling zich de hele week om 08:00 bij de administratie te melden. De mentor neemt contact op met de ouders en stelt hen op de hoogte omtrent de vervolgprocedure. Vervolgens stelt de teamleider de zorgcoördinator op de hoogte en de zorgcoördinator stelt de leerplichtambtenaar op de hoogte. De zorgcoördinator koppelt de status van de melding wekelijks terug aan de teamleider.

6. Theoretische achtergrond

Jongeren die veel verzuimen en hierdoor thuis komen te zitten, hebben kans op voortijdig schoolverlaten. Wanneer zij hun school niet afmaken, lopen zij een verhoogd risico werkloos te worden. De uitvoering van criminele activiteiten komt ook meer voor onder voortijdige schoolverlaters (Holter & Bruinsma, 2009). De kans is hierdoor groot dat zij in de toekomst werk zullen verrichten dat van ondergeschikt belang is, wat gevolgen heeft voor zowel henzelf als voor de samenleving (Berg, van den, 2007). Van belang is om verzuim bij leerlingen zo vroeg mogelijk te signaleren en de lijnen tussen school en thuis kort te houden, zodat ernstig verzuim voorkomen kan worden.

6.1 Thuiszitters

Een thuiszitter is een leerling die minstens vier aaneengesloten weken geen onderwijs volgt. De vijf meest voorkomende redenen hiervoor, vaak in combinatie, zijn:

- Psychiatrische problemen: (vermoedens van) angsten, fobieën, psychische problematiek, psychiatrische stoornis.
- Gedragsproblemen: problematisch gedrag naar anderen.
- Wachten op opvang: de opnemende instelling is niet in staat direct actie te ondernemen.
- Bureaucratie: regels en procedures, waarbij geen rekening gehouden wordt met de problematiek van de jongere.
- Thuisproblematiek: ontbreken van structuur, onvoldoende houvast, onrust, gebroken gezin, ouders met een psychiatrische stoornis [Ingrado, 2016].

6.2 Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten: risico- en protectieve factoren

Onderstaande tabel geeft een overzicht van factoren die kunnen leiden tot verzuim en factoren die ervoor (kunnen) zorgen dat leerlingen niet of minder verzuimen (Berends & Van Diest, 2014; Hermanns, Öry & Schrijvers, 2005; Traag, 2012; Yperen, Booy & Veldt, 2003).

Risico- en protectieve factoren

Risicofactoren kind	Protectieve factoren kind
<ul style="list-style-type: none"> -Achterblijvende schoolprestaties -Lage verwachtingen t.a.v. leerprestaties -Gebrek aan motivatie -Druggebruik -Veel verantwoordelijkheden thuis -Lage zelfwaardering -Slaapproblemen -(Chronische) ziekte -Zwakke sociale vaardigheden -Overgang primair naar voortgezet onderwijs: wisselende docenten, grote school -Gedragsproblemen -Jongere voelt zich niet geaccepteerd door de ouders 	<ul style="list-style-type: none"> -Veerkracht -Stabiele emotionaliteit -Actieve en alerte instelling -Sterke sociale vaardigheden -Concreet toekomstperspectief -Vertrouwen hebben in schoolloopbaan -Waarde hechten aan goede schoolprestaties -Jongere voelt zich gewaardeerd door de ouders en/of school
Risicofactoren School	Protectieve factoren school
<ul style="list-style-type: none"> -Grote klassen -Geen steunende leeromgeving -Geen goede (werk)relatie tussen leerling en docent -Inconsequent disciplinebeleid -Inconsequent schoolbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> -Betrokkenheid naar leerlingen en ouders/verzorgers -Actief betrekken ouders en leerling -Een goede werkrelatie tussen leerling en docent -Aansluiting bij motivatie van de leerling -Goede ondersteuningsstructuur -Positief schoolklimaat -Duidelijke regels, normen en verwachtingen voor gewenst gedrag -Stimulerende omgeving
Risicofactoren Thuisituatie	Protectieve factoren thuisituatie
<ul style="list-style-type: none"> -Ouders/verzorgers weinig betrokken bij schoolcarrière -Beperkt toezicht op schoolse activiteiten jongere 	<ul style="list-style-type: none"> -Ouders/verzorgers betrokken bij schoolcarrière van de leerling -Een goede relatie met (een van de) ouders -Responsiviteit en sensitiviteit van de ouder

<ul style="list-style-type: none"> -Beperkte opvoedingsvaardigheden ouders -Stressvolle gebeurtenissen in het gezin, zoals ziekte of verhuizing -Veel conflicten in het gezin -Drank en/of drugsmisbruik van de ouders -Werkloosheid -Psychiatrische problematiek --Lagere sociaal- economische status -Spijbelende en/of delinquente vrienden 	<ul style="list-style-type: none"> -Steun van en goede relatie met andere gezins-of familieleden -Stabiele financiële situatie -Hogere sociaaleconomische status -Sociale contacten met leeftijdgenoten
--	---

6.3 Contact tussen ouders/verzorgers en mentoren

Korte lijnen tussen de mentoren en ouders/verzorgers van leerlingen verkleinen de kans op schoolverzuim en voortijdige schooluitval. Een goede afstemming tussen school en ouder(s)/verzorger(s) vergroot de kans op goede onderwijsresultaten (Holter & Bruinsma, 2009; Traag 2012).

6.4 Ouderbetrokkenheid

De betrokkenheid van ouders bij hun kind is van belang om de schoolontwikkeling goed te laten verlopen. Er is sprake van ouderbetrokkenheid wanneer ouders zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen. Het gaat hier om (emotionele) betrokkenheid bij de ontwikkeling van het kind, bij de school en de docent/mentor. Bij ouderbetrokkenheid gaat het om: het tonen van belangstelling, voorwaarden scheppen voor het huiswerk maken en zo nodig daarbij het kind begeleiden. Ouderbetrokkenheid gebeurt vooral thuis, maar vindt voor een deel ook op school plaats. (Vries, 2010). Docenten kunnen de betrokkenheid van ouders stimuleren door hen specifieke vragen en verzoeken te geven om hun kind te helpen. Ouderbetrokkenheid draagt bij aan zowel de leerprestaties van leerlingen als aan hun motivatie, welbevinden, zelfbeeld en zelfwaardering (Bakker, Denessen, Dennissen & Oolbakkink-Marchand, 2013).

Referenties

- Berg, G. van den (2007). Voortijdig van school. *Jeugd en Co Kennis*, 4, 16-22.
- Bakker, J. T. A., Denessen, E. J. P. G., Dennissen, M. H. J., & Oolbekkink-Marchand, H. W. (2013). Leraren en ouderbetrokkenheid: *Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen*.
- Hermanns, J., Öry, F., & Schrijvers, G. (2005). *Helpen bij opgroeien en opvoeden: eerder, sneller en beter. Een advies over vroegtijdige signalering en interventie bij opvoed- en opgroei problemen*. Utrecht: Inventgroep.
- Holter, N., & Bruinsma, W. (2009). Wat werkt bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten?
- Ingrado (2016) *Bevindingen dossieronderzoek thuiszitters 2010* verkregen op 29 november 2016 via <http://www.ingrado.nl/assets/uploads/Thuiszittersonderzoek%202010.pdf>
- Traag, T. (2012). *Early school leaving in the Netherlands: a multidisciplinary study of risk and protective factors explaining early school-leaving* (Doctoral dissertation, Maastricht university).
- Vries, P. de (2010). *Handboek ouders in de school*. Amersfoort: CPS Onderwijsontwikkeling en advies
- Yperen, T. A. van, Booy, Y., & Veldt, M. C. van der (2003). *Vraaggerichte hulp, motivatie en effectiviteit jeugdzorg*. Utrecht: NIZW